

Ο ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΔΑΒΙΔ ΓΚΑΡΡΙΚ

Μία από τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες του 18ου αιώνου υπήρξε ο ήθοποιος και συγγραφέας Δαβίδ Γκάρρικ.

Οι γονείς του Γκάρρικ, πρότυπα συντηρητικών "Αγγλων, τον προόριζαν για δικηγόρο. Ο μικρός Γκάρρικ όμως είχε αντίθετες ιδέες. Σέ ηλικία ένδεκα ετών είχε ήδη δεχθί τó... βάπτισμα τής σκηνης: είχε λάβει μέρος σε κάποια ερασιτεχνική παράσταση, μαζί με μερικούς συμμαθητάς του, και είχε δεχθί τά θερμότερα χειροκροτήματα τών θεατών. Από τότε είχε λάβει τήν απόφαση νά γίνη "Θεατρίνος". Καί, έν δσω ζουσε μέν ή μητέρα του δέν έβλεπε σ' εφαρμογή τó σχέδιό του γιά νά μή τή λυπήση, μόλις όμως πέθανε, τά παράτησε όλα, κ' ανέβηκε στό θέατρο.

Στὴν άρχή, από μετριοφροσύνη—ή μάλλον από τόν φόβο μήπως άποτύχη—δέν έβλεπε νά παρουσιασθί με τδνομά του. Έπηρε ένα ψευδώνυμο, κ' ακολουθήσε κάποιο εμπουλοΰκι» σέ διάφορες έπαρχιακές πόλεις τής 'Αγγλίας. Τό μεγάλο του όμως ταλέντο δέν άργησενά έκδηλωθί... "Όταν έπέστρεψε στό Λονδίνο ήταν ένδοξος πλέον ξαναπήρε τδνομά του, κ' όστερ, από λίγο καιρό, από τά κέρδη του κατάρθωσε νά ίδρυσή δικό του θέατρο. Τό θέατρο αυτό στερήωσε τελειωτικά πλέον τή δόξα του. "Από τó ρεπερτόριό του κατήργησε κάθε έργο όπωσδήποτε σκίσι, και εισήγαγε στήν θεατρική τέχνη—άπαγγελία, σκηνοθεσία κτλ.—πολλές άνακαινίσεις πού, ώς και σήμερα άκόμη, παραμένουν σεβαστές.

"Η λατρεία πού έστρεφεν ό άγγλικός λαός στόν μεγάλο τραγωδίστην ήταν άφάνταστη.

Σέ κάποια έπαρχιακή "τουρνέ» του έπεσκέφθη και τόν Δουβλίνο. Οί κάτοικοι δέ τής πόλεως αούτς, από τήν στιγμή πού τόν είδαν κατελήφθησαν από τέτοιον Ιερό ένθουσιασμό, ώστε ή έπιστήμη εθεώρησε τόν φανατικό τους αυτόν θαυμασμό ως παθολογικό, και τόν έχαρακτήρισε ως έπίδημη. "Ανάκη και σήμερα οί Ιστορικοί τόν αναφέρουν ώς... «έπίδημία τού Γκάρρικ»!

"Η άλήθεια είναι ότι ή τέχνη του Γκάρρικ ήταν σφαστική. Κάποτε, εύρισκόμενος στό Παρίσι: έπεσκέφθη τήν διάσημη καλλιτέχница διδα Κλαίρον. Μεταξύ άλλων τήν έρώτησε εάν ένώριζε τήν «κλίμακα του πάθους». "Η δίδς Κλαίρον άπήντησε, φυσικά, ότι δέν τήν ένώριζε. Καί τότε ό Γκάρρικ άρχισε, με έξαιρετική μαεστρία νά δίνη στήν φυσιογνωμία του όλες τες έκφράσεις τών άνθρωπίνων συναισθημάτων, διατρέχοντας έτσι όλον τόν κύκλο του πάθους. "Η μεταλλαγές δέ αούτες τής έκφράσεως του προσώπου του ήσαν τόσο άπότομες και τόσο τέλειες, ώστε οί παρευρισκόμενοι όνόμιασιν πρds τιστμην δτι έπρόκειτο περί θάματος.

"Ίδου κί' Ένα άλλο δείγμα τής μεγάλης ύποκριτικής τέχνης του Γκάρρικ:

"Όταν πέθανε ό Φίλντιγγ, οί φίλοι του εξέφρασαν τήν λύπη τους γιαι δέν τούς είχε άφήσει ούτε Ένα πορτραίτο του. "Ο ζωγράφος Χόγγαρθ, έξήγησε τότε ότι έπανηλιμμένως είχε παρακαλέσει τόν Φίλντιγγ νά τόν άφήση νά τόν άπεικονισή σ' Ένα πίνακα, αούτος όμως με κανένα τρόπο δέν είχε δεχθί νά ποζάρη...

— Καί γι' αούτο στενωχωρήσθε: έπτε τότε ό Γκάρρικ έπεμβαίνοντας στή συζήτηση. Τό πράγμα διορθώνεται... Παρακαλώ τόν κ. Χόγγαρθ, νά περιμένη δύο λεπτά...

Σέ δύο λεπτά, πράγματι, ό Γκάρρικ είχε δώσει στό πρόσωπό του τήν φυσιογνωμία του μακαρίτου Φίλντιγγ.

Οί παριστώτες είχαν μείνει μ' άνοιχτό τó στόμα από τήν κατάληξη. "Ο Χόγγαρθ έπήρε τó μολύβι του, και σέ λίγη ώρα τó πορτραίτο του μακαρίτου ήταν έτοιμο!... Κατά κοινή όμολογία, ήταν άδύνατο ό Ίδιος ό Φίλντιγγ νά... έμοιαζε περισσότερο στό πορτραίτο του αούτό!...

"Άξίζει όμως ν' αναφέρουμε άκόμη και τó άκόλουθο παράδειγμα:

Κάποια νέα, άριστοκράτης, εΐπε μιιά μέρα τόν Γκάρρικ σ' Ένα ρόλο εύγενούς Ιππότη, και τόν έρωτεύτηκε άμίσηως παράφορα. Τού κάκου οί γονείς τής και οί φίλοι τής προσπαθούσαν νά τήν πείσουν ότι τó εραφικό τής αούτο έρωτικό πάθος ήταν παράλογο... Στό τέλος, ή μητέρα τής άναγκάσθηκε νά παρακαλέσθί ή ίδια τόν διάσημο ήθοποιό, νά μεσολαβήση γιά νά σβύση τήν φωτιά πού είχε ανάψει στα στήθη τής νέας.

— Φέρ' τε τήν αύριο βράδυ στήν παράσταση, εΐπε χομογλώντας ό Γκάρρικ. "Αναλαβάνω νά τήν κάω νά με συχαθί γιά όλη τή ζωή.

Και πράγματι. Τό άλλο βράδυ ό Γκάρρικ διάλεξε Ένα έργο, στο όποιον ύπεκρίνετο Έναν έκφυλο μέθυσο. Έιχε δέ τόσο ζωντανά ένσαρκώσει τόν ρόλο του, ώστε, μόλις ή νεαρά έρωτευμένη τόν αντίκρισε, γιατρέπτηκε άμίσηως από τó ατσθήμη τής!...

"Η μεγαλύτερη έπιτυχία του Γκάρρικ ήταν στόν «Βασίλειά Λήρ» του Σαίξπηρ. Στὴν σκηνη πρό παντός τής τρέλλας, του έργου αούτου, ήταν πραγματικά σφαστος.

"Η έπιτυχία του αούτ ήμως είχε και τó Ιστορικό τής. "Ίδου αούτό:

"Ο Γκάρρικ ένώριζε κάποιο πολύ συμπαθητικό γεροντάκι, πού καθόταν σέ μιιά μακρηνή συνουκία του Λονδίνου. Ένα άπόγευμα λοιπόν όπου κοντά στο παράθυρο του σπιτιού του κρατώντας τó κοριτσάκι του στήν άγκάλια του, έκαμε κάποια άπρόσχετη κίνηση, τó κοριτσάκι γλώστρησε από τά χέρια του και έπεσε από

ΔΑΒΙΔ ΓΚΑΡΡΙΚ

τό παράθυρο επάνω στο λιθόστρωτο δπου και σκοτώθηκε. 'Ο πατέρας είχε μείνει θρόβος μπρός τό πωράθυρο, κι' έρριχνε σαρακτικές κραιγές.

Διάφοροι γείτονες, τότε, έτρεξαν, έσπρωσαν τό πώμα τοῦ κοριτσιοῦ και τό ανέβασαν, πλημμυρισμένο στό αίματα, στόν δυστυχημένο πατέρα. 'Από τήν ημέρα εκείνη ό κακομοίρης ό γέρος τρελλάθηκε. 'Επειδή ήταν πλούσιος τόν άφησαν στό δωμάτιό του, υπό τήν φύλαξη δυό νοσοκόμων. 'Ο Γκάρρικ έπήγαινε τακτικά και έπεσκέπτετο τόν δυστυχημένο του φίλο. 'Η τρέλλα του συνίστατο στό νά επιστρέφει διαρκώς στό παράθυρο, φανταζόμενος κάθε φορά ότι έπαιζε μέ τό κοριτσάκι του και ό,τι τό θφινε νά πέση... Και τότε, μόλις τό συλλογιζόταν αυτό, άρχισε τούς βόγγους και τις σαρακτικές κραιγές πού συνταράζαν δλόκληρο τό σπίτι, έως ότου έπεφτε σέ μία βαθειά μελαγχολία...

Αυτήν άκριβώς τήν σαρακτική εκδήλωση τής παραφροσύνης τοῦ φίλου του κατώρθωσαν ό Γκάρρικ νά παρουσιάση, στόν «Βασιλέα Αήρ», από σκηνής!...

* * *

'Ο Γκάρρικ είχε πολλά προτερήματα. Είχε όμως κι ένα μεγάλο ελάττωμα: ήταν τρομερά ζηλιάρης και έγωπαθής. 'Η σκέψις και μόνον ότι ήταν δυνατόν ένας άλλος καλλιτέχνης νά άρση στό κοινόν όσο και αυτός, τόν έκομε έξωφρονών... Δέν μπορούσε επίσης ν' άνεχθῆ τό νά μη άφοσιώνεται ένας θεατής τελείως στό παίξιμό του, όταν παρίστανε στή σκηνή. Τήν παραμικρή, στιγμήαία έστω, άφρημάδα ενός θεατοῦ, τήν έπαρνε ως θανάσιμη προσβολή.

Πρίν από αυτόν, έπικρατούσε ή συνήθεια, οι μουσικοί πού έπαιζαν κατά τά διαλείμματα τών έργων, νά είναι ελεύθεροι νά πηγαίνουν ν' άναπαυθοῦν τήν ώρα τής παραστάσεως. 'Ο Γκάρρικ όμως δέν μπορούσε ν' άνεχθῆ αυτή τήν κατάσταση. 'Όταν παρίστανε ό ίδιος, οι μουσικοί ήσαν άναγκασμένοι νά μένουν, σέ δλη τή διάρκεια τής παραστάσεως, καρφωμένοι στις καρέκλες τους.

Κάποτε, ένας γέρος βιολονίστας ονομαζόμενος Σερβέττο, κατάκοπος από τις θουλειές τής ημέρας, μόλις άνοιξε ή αούαία και έσυρε τήν τελευταία δοξαριά, άποκοιμήθηκε. 'Ο Γκάρρικ, συνεπαρμένος καθώς ήταν από τόν ρόλο του, δέν τό πρόσεξε αυτό. Στην δραματικότερη όμως στιγμή τοῦ έργου, τήν στιγμή πού, παίρνοντας τήν τραγικότερη του εκφαση, έπρόφερε τή φράση: «Τι θόρυβος τής κολάσεως είναι αυτός πού φθάνει σ' αυτότά μου;...» ενῶ οι θεαταί εκρέμοντο κυριαλεκτικώς από τά χείλη του, άκούστηκε, ένα... παρατεταμένο χαμουρητό!... φαντάζεσθε τί είχε συμβῆ: ό δυστυχής Σερβέττο, είχε ξυνηθεί απότομα, και, λησμονώντας πού βρισκόταν, είχε τολμήσει νά χαμουρηθῆ «μέχρι διαρρήξεως τών σιαγόνων»!... Τό κοινόν στό άκουσμα τοῦ χαμουρητοῦ, έξέσπασε σέ άκράτητα γέλια. 'Ο Γκάρρικ, πελιδνός από τό κακό του, πρόσταξε νά κατεβάσουν τήν αούαία, κι' όταν ή αούαία έπεσε άρμησε επάνω του και, χωρίς πολλές εξηγήσεις, άρχισε νά πνίγει τον άτυχη βιολονίστα. 'Εβέσπε νά έπέμβουν οι άλλοι μουσικοί, και νά εξηγήσουν στόν γκιανέντα ήθοποιό πώς είχαν συμβῆ τά πράγματα, και νά σωθῆ ό Σαρβέττο από βέβαιον θάνατο...

—Μά καλά, Γκάρρικ, πώς έπίμενε ό έτόλμησος άθλιε, ν' άποκοιμηθῆς τήν ώρα πού έπαιζα έγώ; 'Ησουν... βαλτός από τούς έχθρούς μου; 'Η μήπως μέ τόν ύπνο σου θέλησες νά μου δείξης πώς τό παίξιμό μου προκαλει νύστα;...

—Καθόλου! διεμαρτύρετα ό Σερβέττο. 'Ο ύπνος μου ήταν φυσιολογικώτατος: γιατί πάσχω από μία περιεργη άρρώστεια: Μόνον όταν άκούω κάτι πού μου προκαλεί έξαιρετικά τό ένδιαφέρον, μόνον τότε μέ πένει νύστα!...

... Και μόνον ύστερ' από τή δικαιολογία αυτήν ό Γκάρρικ ξεθύμωσε και συγχώρεσε τόν μουσικό!...

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ